Lietas Nr. A420161915
Lietas arhīva Nr. AA43-1033-16/13

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 26.septembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente S.Kanenberga,
tiesneses D.Makarova un A.Šteinberga

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktores 2015.gada 16.janvāra lēmuma Nr.09-7/377 atcelšanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 2.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – aģentūra) 2014.gada 27.novembra lēmumu Nr.14/2573103 (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējam /pers. A/ aprēķināta bezdarbnieka pabalsta pārmaksa 1570,48 *euro* apmērā par periodu no 2013.gada 1.janvāra līdz 30.aprīlim.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja.

[2] Ar aģentūras direktores 2015.gada 16.janvāra lēmumu Nr.09-7/377 ,,Par VSAA Rīgas pilsētas Vidzemes nodaļas 27.11.2014. lēmumu Nr.14/2573103 ,,Par pārmaksas atgūšanu"" (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Pieteicējam bezdarbnieka pabalsts tika izmaksāts par šādiem periodiem: no 2012.gada 14.decembra līdz 2013.gada 30.aprīlim, no 2013.gada 18.maija līdz 2013.gada 28.maijam un no 2013.gada 22.jūnija līdz 2013.gada 24.oktobrim.

[2.2] 2014.gada novembrī aģentūrā tika saņemta informācija no Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – dienests) par to, ka pieteicējs bezdarbnieka pabalsta saņemšanas periodā (periodā no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 30.aprīlim) ir reģistrēts kā darba ņēmējs SIA ,,/Nosaukums A/". Tā kā pieteicējam minētajā periodā ir reģistrēti darba ienākumi, pieteicējs saskaņā ar likuma ,,Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" 16.panta trešo daļu ir nepamatoti saņēmis bezdarbnieka pabalstu, un pārmaksātā summa ir atprasāma.

[2.3] Ņemot vērā pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā norādītos argumentus, aģentūra sazinājās ar dienestu, lai iegūtu informāciju par pieteicēja darba perioda reģistrēšanas pamatotību. Atbilstoši dienesta sniegtajai informācijai SIA ,,/Nosaukums A/" tika veikts nodokļu audits, kā rezultātā pieteicējam tika reģistrēts darba periods un tā laikā reģistrēti darba ienākumi, no kuriem veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2015.gada 18.februārī saņemts pieteicēja pieteikums. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2015.gada 23.februāra lēmumu pieņemts pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu un ierosināta administratīvā lieta.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādīto.

[3.1] Pieteicējs laika periodā no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 30.aprīlim nebija darba ņēmējs. Par minēto laika periodu pieteicējs nesaņēma darba algu, ar viņu nebija noslēgts darba līgums un netika veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

[3.2] Aģentūras apgalvojums, ka SIA ,,/Nosaukums A/" audita rezultātā pieteicējam tika reģistrēts darba periods, ir pilnīgā pretrunā ar SIA ,,/Nosaukums A/" grāmatvedības datiem.

[4] Aģentūras rakstveida paskaidrojumā norādīts, ka, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minēto, pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 2.jūnija spriedumu noraidīts pieteicēja pieteikums par pārsūdzētā

lēmuma atcelšanu.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" 5.panta pirmo daļu tiesības uz bezdarbnieka pabalstu ir bezdarbniekam.

Atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 21.oktobra noteikumu Nr.866 „Vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanas kārtība bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanai un bezdarbnieka pabalsta un apbedīšanas pabalsta piešķiršanas, aprēķināšanas un izmaksas kārtība" 12.punktam bezdarbnieka pabalstu izmaksā par bezdarba periodu, kurā pabalsta pieprasītājs nav darba attiecībās.

Tiesa, pārbaudot publiski pieejamo informāciju Uzņēmumu reģistrā, konstatēja, ka pieteicējs laika periodā no 2010.gada 30.jūnija līdz 2014.gada 16.aprīlim ir bijis SIA „/Nosaukums B/" (vēsturiskais nosaukums SIA „/Nosaukums A/") vienīgā amatpersona – /amats/.

Tādējādi secināms, ka pieteicējs ir bijis minētās sabiedrības amatpersona arī laika periodā, kad viņam tika izmaksāts bezdarbnieka pabalsts, proti, no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 30.aprīlim.

Atbilstoši likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 1.panta 2.punkta „c" apakšpunktam darba ņēmējs ir komercsabiedrības valdes loceklis, ja atlīdzība ir faktiski noteikta.

Kā izriet no lietas materiāliem, dienests audita rezultātā ir veicis korekcijas SIA „/Nosaukums B/" aprēķinātajos nodokļos, tostarp arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātajās iemaksās, kā rezultātā pieteicējam iepriekš minētajā laika periodā ir noteikti ienākumi (atlīdzība), no kuriem ir aprēķinātas un budžetā ieskaitītas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Tādējādi pieteicējs kā SIA „/Nosaukums B/" /amats/ bija atzīstams par darba ņēmēju, un darba līguma neesamība neatceļ faktisko pieteicēja nodarbinātību.

[5.2] Turklāt, kā jau iepriekš konstatēts, pieteicējs bija vienīgā SIA „/Nosaukums B/" amatpersona, kas neizslēdza iespēju pieteicējam rīkoties negodprātīgi ar mērķi slēpt savu patieso nodarbinātību un vienlaicīgi gūt ienākumus no SIA „/Nosaukums B/" un no valsts sociālā pabalsta. Līdz ar to pieteicēja arguments par darba līguma neesamību ir atzīstams par nepamatotu.

[5.3] Likuma „Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" 16.panta trešā daļa noteic, ja aģentūra konstatē, ka personai bezdarbnieka pabalsta saņemšanas laikā ir bijis vai ir darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statuss un līdz ar to šī persona nepamatoti saņēmusi bezdarbnieka pabalstu, aģentūra pieņem lēmumu par šajā periodā pārmaksātās bezdarbnieka pabalsta summas atgūšanu, pamatojoties uz dienesta informāciju par periodiem, kuros persona reģistrēta kā darba ņēmējs vai pašnodarbinātais.

No minētās normas izriet, ka aģentūrai pēc dienesta sniegtās informācijas saņemšanas par to, ka persona ir bijusi darba ņēmējs, ir pienākums atprasīt bezdarbnieka pabalstu, kas izmaksāts par laika posmu, kad persona ir bijusi darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusā.

Proti, ņemot vērā spēkā esošo tiesisko regulējumu, nav iespējama situācija, kad personai vienlaicīgi ir gan darba ņēmēja, gan arī bezdarbnieka statuss, jo pretējā gadījumā neizpildās sociālās palīdzības mērķis – aizsargāt personu brīdī, kad tā zaudējusi darba ienākumus.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 2.jūnija spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību.

Apelācijas sūdzībā papildus pieteikumā norādītajam minēts turpmākais.

[6.1] Tiesas secinājums par pieteicēja negodprātīgu rīcību ar mērķi slēpt savu patieso nodarbinātību un vienlaicīgi gūt ienākumus no SIA „/Nosaukums B/" un no valsts sociālā pabalsta nav pierādīts.

[6.2] Tiesa spriedumā nepareizi iztulkojusi lietai pievienotos materiālus un kļūdaini secinājusi, ka pieteicējs laika periodā no 2013.gada 1.janvārim līdz 2013.gada 30.arpīlim ir bijis darba ņēmējs.

SIA „/Nosaukums A/" audita laikā pieteicējam tika piešķirts bezdarbnieka pabalsts, jo pieteicējs nebija SIA „/Nosaukums A/" darba ņēmējs, darba algu nesaņēma un par viņu netika veiktas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas.

[7] Administratīvajā apgabaltiesā saņemts atbildētājas rakstveida paskaidrojums, kurā norādīts, ka pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks.

[8] Apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmajai daļai administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Rakstveida procesā pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, piemērojusi atbilstošās tiesību normas, pirmās instances tiesas izdarītie secinājumi ir pareizi un pietiekami, tādēļ apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai (izņemot šā sprieduma [5.2] punktu) un atkārtoti tos pašus argumentus nenorāda.

[11] Pieteicējs pieteikumā ir norādījis, ka aģentūra pārsūdzētajam lēmumam nav pievienojusi no dienesta saņemtos

dokumentus, kas apliecina faktu, ka pieteicējam strīdus periodā ir bijuši reģistrēti darba ienākumi, no kuriem veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Arī apelācijas sūdzībā pieteicējs ir norādījis, ka nav iespējams sniegt paskaidrojumu par aģentūras saņemto informāciju no dienesta, jo pārsūdzētajam lēmumam un aģentūras paskaidrojumiem netika pievienoti no dienesta saņemtie dokumenti.

Apgabaltiesa no aģentūras izprasīja no dienesta saņemtos dokumentus (informāciju), kas bija aģentūras rīcībā, pieņemot pārsūdzēto lēmumu. Aģentūra, atbildot uz apgabaltiesas pieprasījumu, ir paskaidrojusi, ka aģentūra 2014.gada 20.novembrī ir saņēmusi no dienesta elektroniski atsūtītu informāciju failā par to, ka /pers. A/ reģistrētas sociālās apdrošināšanas iemaksas pie darba devēja SIA ,,/Nosaukums A/" no 2013.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 30.aprīlim. Dienesta atsūtītā informācija 2014.gada 20.novembrī tika reģistrēta aģentūras sociālās apdrošināšanas informācijas sistēmā. Kā redzams no aģentūras iesniegtajiem dokumentiem *(lietas 66.-71.lapa)*, tās rīcībā bija informācija par /pers. A/ darba attiecībām laika periodā no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 30.aprīlim un ienākumiem, no kuriem aprēķinātas un budžetā ieskaitītas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

-

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2015.gada 16.janvāra lēmuma Nr.09-7/377 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente S.Kanenberga

Tiesneses D.Makarova

A.Šteinberga